

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ทักษะคติและบทบาทของพระสงฆ์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมในการรักษา ทรัพยากรป่าไม้ กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการ วิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พระสงฆ์และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม เป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลประชากรที่ศึกษา ได้แก่ พระสงฆ์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม จำนวน 529 คน ซึ่ง ดำเนินการจัดหาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 228 คน ซึ่งแยกเป็นพระสงฆ์ 36 รูป และกลุ่มผู้ ปฏิบัติธรรม จำนวน 192 คน จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และนำเสนอข้อมูล ด้วยการบรรยายประกอบตารางตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้เรียงลำดับผลการวิเคราะห์ข้อ มูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของพระสงฆ์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ซึ่งเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แยกออกเป็น 2 ชุด เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ อันเนื่องจากว่าข้อวัตร ปฏิบัติ และการปฏิบัติตนของพระสงฆ์กับกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมมีข้อแตกต่างกัน ว่าด้วยข้อกำหนด ของศีล พระภิกษุสงฆ์มีข้อบังคับด้วยศีล 227 ข้อ ส่วนผู้ปฏิบัติธรรมมีข้อบังคับด้วยศีล 8 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์นี้จึงมี ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของพระสงฆ์
2. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของพระสงฆ์ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน
3. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของ ป่าไม้
4. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการปลูก และบำรุงรักษาป่าไม้
5. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการป้องกันปราบปรามผู้ทำลาย ทรัพยากรป่าไม้
6. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน
7. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของ ป่าไม้
8. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ด้านการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้

9. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ด้านการป้องกันปราบปรามผู้ทำลาย
ทรัพยากรป่าไม้

10. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

11. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม

12. ผลการวิเคราะห์รวมในด้านทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ทั้ง 2 ด้าน

13. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการ
ปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้

14. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ด้านการป้องกันและ
ปราบปรามผู้ทำลายป่าไม้

15. ผลการวิเคราะห์ บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม โดยรวมทั้ง 2 ด้าน

16. ผลการวิเคราะห์บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ด้านการให้ความร่วมมือในการ
ปลูกป่า และบำรุงรักษาป่าไม้

17. ผลการวิเคราะห์บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ด้านการป้องกันและ
ปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้

18. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของพระสงฆ์

ข้อมูลพื้นฐานของพระสงฆ์ ได้แก่ สถานะที่อยู่ในวัดหรือสำนักสงฆ์ อายุพรรษา
ระดับการศึกษาทางโลก

ผลการวิเคราะห์ พบว่า พระสงฆ์ที่จำอยู่ที่วัดหรือสำนักสงฆ์รอบบริเวณเขตป่า
สงวนแห่งชาติป่าดงมูล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 36 รูป ทำหน้าที่
เจ้าอาวาส จำนวน 11 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.5 เป็นพระลูกวัด จำนวน 25 รูป คิดเป็นร้อยละ
69.5

อายุพรรษา พบว่า พระสงฆ์มีอายุพรรษาเฉลี่ย 6.7 พรรษา ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 3.1 อายุพรรษาต่ำสุด 1 พรรษา และอายุพรรษาสูงสุด 26 พรรษา

ระดับการศึกษาทางโลก พบว่า พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
(7-11 ปี) คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา (5-6 ปี) คิดเป็นร้อยละ 25.0
ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา (0-4 ปี) คิดเป็นร้อยละ 16.7 และระดับอุดมศึกษา

(13-16 ปี) คิดเป็นร้อยละ 8.3 ระดับการศึกษาเฉลี่ย 8.9 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.6
ระดับการศึกษาต่ำสุด 3 ปี และระดับการศึกษาสูงสุด 16 ปี

ตารางที่ 3 ร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามสถานะที่อยู่ในวัดหรือสำนักสงฆ์ อายุพรรษา
ระดับการศึกษาทางโลก

ข้อมูลพื้นฐาน	ร้อยละ
สถานะอยู่ในวัดหรือสำนักสงฆ์	
เจ้าอาวาส	30.5
พระลูกวัด	69.5
รวม	100.0 (36)
อายุพรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
น้อยกว่า 5 พรรษา	58.3
5-10 พรรษา	13.9
10 พรรษาขึ้นไป	27.8
รวม	100.0 (36)
$\bar{X} = 6.7$ S.D. = 3.1	
Min = 1 Max = 26	
ระดับการศึกษาทางโลก	
ต่ำกว่าประถมศึกษา (0-4 ปี)	16.7
ประถมศึกษา (5-6 ปี)	25.0
มัธยมศึกษา (7-12 ปี)	50.0
อุดมศึกษา (13-16 ปี)	8.3
รวม	100.0 (36)
$\bar{X} = 8.9$ S.D. = 3.6	
Min = 3 Max = 16	

2. ผลการวิเคราะห์ด้านทัศนคติของพระสงฆ์โดยรวม ทั้ง 3 ด้าน

เมื่อพิจารณาทัศนคติของพระสงฆ์ทั้ง 3 ด้าน แล้ว เรียงลำดับจากด้านมากไปหาด้านน้อย ตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้มากที่สุด $\bar{X} = 4.60$ ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้ 4.58 ด้านการป้องกันปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.27$ (ดังแสดงในตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ทัศนคติของพระสงฆ์ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน

ลำดับที่	ทัศนคติของพระสงฆ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้.....	4.60	.59	มากที่สุด
2	การอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้.....	4.58	.58	มากที่สุด
3	การป้องกันปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้..	4.27	.89	มาก
	รวม	4.48	.68	มาก

Rajabhat Mahasarakham University

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้

เมื่อพิจารณาทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้ในภาพรวม จากคำถาม จำนวน 10 ข้อ พบว่า ทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้ อยู่ระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากข้อมากไปหาข้อน้อยตามค่าเฉลี่ย พบว่า พื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณไม้จะเป็นแหล่งที่มีความสงบวิเวกเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม $\bar{X} = 4.97$ พุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ $\bar{X} = 4.94$ ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์จะมีส่วนช่วยให้ปริมาณฝนตกเพิ่มขึ้นและถูกต้องตามฤดูกาล $\bar{X} = 4.86$ และข้อที่คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ท่านเชื่อว่าบุคคลทั่วไปมีความศรัทธา และเคารพเชื่อถือนในตัวของพระสงฆ์ ถ้าพระสงฆ์จะสั่งสอนอบรมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ $\bar{X} = 4.14$ (ดังแสดงในตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ทศนคติของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าป่าไม้

ลำดับที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	พื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณไม้จะเป็นแหล่งที่มีความ สงวนวิเวกเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม.....	4.97	.16	มากที่สุด
2	พุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้.....	4.94	.23	มากที่สุด
3	ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์จะมีส่วนช่วยให้ปริมาณฝนตกเพิ่มขึ้น และถูกต้องตามฤดูกาล.....	4.86	.35	มากที่สุด
4	การที่จะมีของป่าให้เก็บหาได้มากนั้น จะต้องมีการอนุรักษ์ พื้นที่ป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืนตลอดไป.....	4.83	.44	มากที่สุด
5	หลักพระวินัยของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนามีข้อบัญญัติ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้....	4.78	.48	มากที่สุด
6	การที่ป่าไม้ตกอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมสาเหตุหลักมาจาก การใช้ทรัพยากรป่าไม้ไม่เป็นไปในแนวทางการอนุรักษ์... พระสงฆ์ควรเทศนาและแทรกแนวคิดที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์	4.56	.84	มากที่สุด
7	ทรัพยากรป่าไม้.....	4.31	.62	มาก
8	ป่าไม้จะถูกบุกรุกทำลายอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมเพียงใดก็ ตาม ก็ยังไม่สายเกินไปที่จะฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพที่อุดม สมบูรณ์ดังเดิมได้.....	4.19	1.03	มาก
9	ท่านเคยสอดแทรกความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในการเทศนาอยู่เสมอ.....	4.17	.73	มาก
10	ท่านเชื่อว่าบุคคลทั่วไปมีความศรัทธาและเคารพเชื่อถือน ตัวของพระสงฆ์ ถ้าพระสงฆ์จะสั่งสอนอบรมในด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้.....	4.14	.79	มาก
	รวม	4.58	.58	มาก

4. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการปลูก และบำรุงรักษาป่าไม้

เมื่อพิจารณาทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้ในภาพรวม จากข้อคำถาม 10 ข้อ พบว่า ทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากข้อมากไปหาข้อน้อยตามค่าเฉลี่ย พบว่า ป่าไม้เป็นแหล่งผลิตปัจจัยที่ชุมชนจำเป็นต้องพึ่งพิงโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการปลูกป่าและการบำรุงรักษาต้นไม้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.89$ ปัจจุบันพระสงฆ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้เป็นอย่างยิ่ง จึงสมควรร่วมกันปลูกป่า $\bar{X} = 4.81$ เมื่อร่วมกันปลูกป่าจนพื้นที่ป่าสู่ระดับความอุดมสมบูรณ์แล้วเป็นการตอบสนองคุณแก่แผ่นดิน $\bar{X} = 4.78$ และข้อที่คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด การชี้แนะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยพระสงฆ์ ราษฎรจะยอมรับและปฏิบัติตาม $\bar{X} = 4.11$ (ดังแสดงในตารางที่ 6)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ตารางที่ 6 ทศนคติของพระสงฆ์ด้านการปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้

ลำดับ ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ป่าไม้เป็นแหล่งผลิตปัจจัยสี่ที่ชุมชนจำเป็นต้องพึ่งพิง โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการปลูกป่าและการบำรุง รักษา ต้นไม้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง.....	4.89	.31	มากที่สุด
2	ปัจจุบันพระสงฆ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ เป็น อย่างยิ่งจึงสมควรร่วมกันปลูกป่า.....	4.81	.40	มากที่สุด
3	เมื่อร่วมกันปลูกป่าจนฟื้นฟูสู่ระดับความอุดมสมบูรณ์ แล้ว เป็นการสนองคุณแก่แผ่นดิน.....	4.78	.42	มากที่สุด
4	หากไม่มีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมแล้วโอกาสที่จะฟื้นฟูป่า ไม้ ให้กลับคืนเหมือนเดิมจะยาก.....	4.78	.54	มากที่สุด
5	พระสงฆ์และราษฎรในพื้นที่ควรที่จะเร่งระดมร่วมมือกัน ปลูกป่าบริเวณวัดโดยเร่งด่วนก่อนที่ป่าไม้จะถูกทำลาย จนเสื่อมโทรมไปจนยากแก่การฟื้นฟู.....	4.78	.48	มากที่สุด
6	ทุกสิ่งในโลกนี้เมื่อใช้ก็หมดไปเช่นเดียวกับป่าไม้เมื่อไม่ ปลูกทดแทนก็ย่อมหมดไปได้เช่นกัน.....	4.75	.50	มากที่สุด
7	ป่าไม้เมื่อปลูกแล้วหากไม่มีการบำรุงรักษาก็จะไม่ได้การ บำรุงรักษาก็จะไม่ได้ผลตามเป้าหมาย.....	4.44	.73	มาก
8	พระสงฆ์ได้อาศัยป่าไม้สำหรับปฏิบัติธรรม การบำรุง รักษาต้นไม้จึงเป็นกิจของพระสงฆ์.....	4.36	.83	มาก
9	เมื่อพระสงฆ์นำราษฎรร่วมกันปลูกต้นไม้จะได้รับความ ร่วมมืออย่างดี.....	4.31	.88	มาก
10	การชี้แนะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยพระสงฆ์ ราษฎรจะยอมรับและปฏิบัติตาม.....	4.11	.78	มาก
	รวม	4.60	.59	มาก

5. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของพระสงฆ์ ด้านการป้องกันปราบปรามผู้ทำลายทรัพย์สินป่าไม้

เมื่อพิจารณาทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการป้องกันปราบปรามผู้ทำลายทรัพย์สินป่าไม้ในภาพรวมจากข้อคำถาม 10 ข้อ พบว่า ทัศนคติของพระสงฆ์ด้านการป้องกันปราบปรามผู้ทำลายทรัพย์สินป่าไม้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากข้อมากไปหาข้อน้อย ตามค่าเฉลี่ย พบว่า ควรกำหนดโทษแก่ผู้ทำลายทรัพย์สินป่าไม้ให้มีการกักขังและเช็ดหาลาบ $\bar{X} = 4.61$ การที่พระสงฆ์ว่ากล่าวตักเตือนมิให้ราษฎรตัดไม้บริเวณป่าสงวนเป็นการกระทำที่ถูกต้อง $\bar{X} = 4.58$ การกำหนดเป็นเขตอภัยทางช่วยป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าได้อีกทางหนึ่ง $\bar{X} = 4.44$ และข้อที่คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด การบุกรุกทำลายป่ามีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร $\bar{X} = 3.56$ (ดังแสดงในตารางที่ 7)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ตารางที่ 7 ทศนคติของพระสงฆ์ด้านการป้องกันปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้

ลำดับ ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ควรกำหนดโทษแก่ผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้ให้มีการกัก และเช็ดหาลาบ.....	4.61	.68	มากที่สุด
2	การที่พระสงฆ์กล่าวตักเตือนมิให้ราษฎรตัดไม้บริเวณ ป่าสงวนเป็นการกระทำที่ถูกต้อง.....	4.58	.77	มากที่สุด
3	การกำหนดเป็นเขตอภัยทานช่วยป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า ได้อีกทางหนึ่ง.....	4.44	.65	มาก
4	การสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับราษฎรเป็นการป้องกันและ ปราบปรามได้ดีที่สุด.....	4.44	.93	มาก
5	เมื่อราษฎรมีเศรษฐกิจดีการทำลายทรัพยากรป่าไม้ก็ลดลง....	4.33	.89	มาก
6	เมื่อมีการตั้งวัดหรือสำนักสงฆ์ขึ้นบริเวณรอบ ๆ ป่าสงวน ราษฎรก็จะไม่กล้ามาตัดไม้ทำลายป่า.....	4.33	.79	มาก
7	การสร้างบ้านที่อยู่อาศัยควรเน้นวัสดุอย่างอื่นนอกจากใช้ไม้	4.28	.94	มาก
8	ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรรวมทั้งมีฐานะยากจน จึงเป็นเหตุให้มีการทำลายทรัพยากรป่าไม้.....	4.17	.84	มาก
9	การป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้จะได้ ผลจะต้องเป็นหน้าที่ของรัฐ.....	3.97	1.13	มาก
10	การบุกรุกทำลายป่ามีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร	3.56	1.29	มาก
	รวม	4.27	.89	มาก

6. ผลการวิเคราะห์ด้านบทบาทของพระสงฆ์โดยรวมทั้ง 3 ด้าน

เมื่อพิจารณาทบทวนของพระสงฆ์ทั้ง 3 ด้านแล้ว เรียงลำดับจากปฏิบัติ
สม่ำเสมอไปหาไม่เคยปฏิบัติ ตามค่าเฉลี่ย พบว่า บทบาทด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่า
ของป่าไม้ มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ $\bar{X} = 2.76$ บทบาทด้านการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้
 $\bar{X} = 2.69$ และบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้ ก็ปฏิบัติ
สม่ำเสมอเช่นกัน $\bar{X} = 2.54$ (ดังแสดงในตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 บทบาทของพระสงฆ์โดยรวมทั้ง 3 ด้าน

ลำดับที่	บทบาทของพระสงฆ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	บทบาทด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้	2.76	.46	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
2	บทบาทด้านการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้.....	2.69	.52	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
3	บทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลาย ทรัพยากรป่าไม้.....	2.54	.60	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
	รวม	2.66	.52	ปฏิบัติสม่ำเสมอ

7. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้

เมื่อพิจารณาบทบาทของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้ในภาพรวมจากข้อคำถาม 10 ข้อ พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากข้อมากไปหาน้อย ตามค่าเฉลี่ย พบว่า การที่จะมีของป่าให้เก็บได้มากขึ้น จะต้องมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืนตลอดไป ซึ่งท่านจะบอกแก่ชาวบ้านเมื่อมาหาของป่า $\bar{X} = 2.92$ ป่าต้นน้ำที่อุดมสมบูรณ์จะมีผลทำให้แม่น้ำ และลำห้วยมีน้ำไหลหล่อเลี้ยงตลอดปี ซึ่งท่านจะบอกกล่าวแก่ชาวบ้าน $\bar{X} = 2.89$ การเกิดปัญหาด้านอุทกภัย สาเหตุหลักมาจากการบุกรุกทำลายป่า ท่านจะกล่าวย้ำกับชาวบ้าน เมื่อมีข่าวเกี่ยวกับอุทกภัยเกิดขึ้นในประเทศไทย $\bar{X} = 2.86$ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อมีปัญหาด้านทรัพยากรป่าไม้เกิดขึ้นท่านเป็นผู้ชี้แนะวิธีการในการแก้ปัญหา นั้น $\bar{X} = 2.44$ (ดังแสดงในตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 บทบาทของพระสงฆ์ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้

ลำดับ ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การที่จะมีของป่าให้เก็บได้มากขึ้นจะต้องมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟูให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืนตลอดไป ซึ่งท่านจะ บอกแก่ชาวบ้านเมื่อมาหาของป่า.....	2.92	.36	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
2	ป่าต้นน้ำที่อุดมสมบูรณ์จะมีผลทำให้แม่น้ำและลำห้วย มีน้ำไหลหล่อเลี้ยงตลอดปี ซึ่งท่านจะบอกกล่าวแก่ ชาวบ้านอยู่เสมอ.....	2.89	.39	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
3	การเกิดปัญหาด้านอุทกภัย สาเหตุหลักมาจากการ บุกรุกทำลายป่า ท่านจะกล่าวย้ำกับชาวบ้าน เมื่อมี ข่าวเกี่ยวกับอุทกภัยเกิดขึ้นในประเทศไทย.....	2.86	.42	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
4	ในการสั่งสอนท่านจะกล่าวอ้างถึงป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ จะมีส่วนช่วยให้ปริมาณฝนตกเพิ่มขึ้น และถูกต้องตาม ฤดูกาล.....	2.86	.35	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
5	การที่ป่าไม้ตกอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมสาเหตุหลักมา จากการใช้ทรัพยากรป่าไม้ไม่เป็นไปในแนวทางการ อนุรักษ์ ซึ่งท่านจะอบรมสั่งสอนแก่ชาวบ้านอยู่เสมอ..	2.81	.46	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
6	ท่านเคยสอดแทรกความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ในการเทศนาอยู่เสมอ.....	2.78	.42	ปฏิบัติสม่ำเสมอ

ลำดับ ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7	หลักของพุทธศาสนาสอนให้มนุษย์มีความสันโดษ ซึ่งมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ท่าน ได้นำคำสอนนี้ สอนอยู่เสมอ.....	2.78	.42	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
8	ท่านเคยให้คำปรึกษากับราษฎรในการแก้ปัญหา ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้.....	2.61	.59	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
9	ท่านคิดว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจใน หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งท่านจะสั่งสอน ราษฎรอยู่เสมอ.....	2.61	.49	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
10	เมื่อมีปัญหาด้านทรัพยากรป่าไม้เกิดขึ้น ท่านเป็น ผู้ชี้แนะวิธีการในการแก้ปัญหานั้น.....	2.44	.65	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
	รวม	2.76	.46	ปฏิบัติสม่ำเสมอ

8. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ด้านการปลูก และบำรุงรักษาต้นไม้

เมื่อพิจารณาบทบาทของพระสงฆ์ด้านการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ในภาพรวม
ข้อคำถาม 10 ข้อ พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ด้านการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้อยู่ในระดับ
ปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากข้อมากไปหาข้อ
น้อย ตามค่าเฉลี่ย พบว่า ไฟป่าเป็นปัญหาต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เมื่อเกิดขึ้นทุกครั้ง
ท่านและพระสงฆ์จะดำเนินการดับทุกครั้ง $\bar{X} = 2.94$ เมื่อเข้าฤดูฝนท่านและราษฎรจะร่วมกัน
ปลูกต้นไม้เป็นประจำทุกปี $\bar{X} = 2.92$ ท่านและพระสงฆ์รับที่จะมีการปลูกและบำรุงรักษาดูแล
ต้นไม้ในวัดให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์อยู่เสมอ เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อราษฎร $\bar{X} = 2.89$
และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ท่านและราษฎรจะร่วมกัน เพราะต้นไม้ไว้ปลูกเองโดยไม่ขอรับ
การสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ $\bar{X} = 2.28$ (ดังแสดงในตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 บทบาทของพระสงฆ์ด้านการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้

ลำดับ ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ไฟป่าเป็นปัญหาต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เมื่อเกิดขึ้นทุกครั้งท่านและพระสงฆ์จะดำเนินการ ดับทุกครั้ง.....	2.94	.65	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
2	เมื่อเข้าฤดูฝนท่านและราษฎรจะร่วมกันปลูกต้นไม้ เป็นประจำทุกปี.....	2.92	.36	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
3	ท่านและพระสงฆ์รับที่จะมีการปลูกและบำรุงดูแล ต้นไม้ในวัดให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์อยู่เสมอ เพื่อ จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อราษฎร.....	2.89	.39	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
4	ปัจจุบันการปลูกไม้ไว้ใช้สอยเองนั้น เป็นสิ่งที่ควร กระทำอย่างยิ่งท่านจะบอกราษฎรอยู่เสมอ.....	2.81	.46	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
5	ต้นไม้ที่ท่านนำมาปลูกนั้น ท่านจะพิจารณาคัด เลือกพันธุ์ ไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกเป็นประจำ	2.72	.51	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
6	ไม้ที่ปลูกขึ้นนั้นท่านจะคอยชี้แนะให้ราษฎรคอย ดูแล และบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง.....	2.67	.53	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
7	เมื่อต้นไม้ที่ท่านปลูกไว้เกิดตายท่านจะนำต้นไม้ ปลูกแทนเสมอ.....	2.61	.54	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
8	ในวันปลูกต้นไม้แห่งชาติ และวันสำคัญต่าง ๆ ท่านจะทำ หน้าี่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามา ร่วมปลูกต้นไม้.....	2.61	.54	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
9	ต้นไม้ที่ท่านและราษฎรร่วมกันปลูกไว้ เมื่อถึงหน้า แล้งท่านจะรดน้ำอยู่เสมอ.....	2.44	.55	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
10	ท่านและราษฎรจะร่วมกันเพาะต้นไม้ไว้ปลูกเอง โดยไม่มี ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ	2.28	.65	นาน ๆ ครั้ง
	รวม	2.69	.52	ปฏิบัติสม่ำเสมอ

9. ผลการวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้

เมื่อพิจารณาทบทวนบทบาทของพระสงฆ์ด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้ในภาพรวมของคำถาม 10 ข้อ พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากข้อมากไปหาข้อน้อย ตามค่าเฉลี่ย พบว่า ท่านและคณะสงฆ์จะเขียนป้ายตักเตือนห้ามตัดไม้ทำลายป่ารอบบริเวณเขตป่าสงวน $\bar{X} = 2.86$ โดยปกติเมื่อพบเห็นราษฎรบุกรุกทำลายป่า ท่านจะเข้าไปห้ามปรามตักเตือนเสมอ $\bar{X} = 2.78$ ท่านและราษฎรจะสำรวจและตรวจบริเวณป่ารอบบริเวณวัดอยู่เสมอ $\bar{X} = 2.78$ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ท่านและคณะสงฆ์มักจะไปจุดดงปักกลด รอบบริเวณป่าเพื่อให้เกิดการเกรงกลัวในการตัดไม้ทำลายป่า $\bar{X} = 2.14$ (ดังแสดงในตารางที่ 11)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ตารางที่ 11 บทบาทของพระสงฆ์ด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้

ลำดับ ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านและคณะสงฆ์จะเขียนป้ายตักเตือนห้ามตัดไม้ทำลายป่ารอบบริเวณเขตป่า	2.86	.42	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
2	โดยปกติเมื่อพบเห็นราษฎรบุกรุกทำลายป่า ท่านจะเข้าไปห้ามปรามตักเตือนเสมอ	2.78	.48	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
3	ท่านและราษฎรจะสำรวจและตรวจบริเวณป่ารอบบริเวณวัดอยู่เสมอ	2.78	.48	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
4	ท่านจะส่งเสริมให้ราษฎรมีอาชีพเสริมทดแทนการตัดไม้แปรรูปขาย	2.69	.57	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
5	ท่านเคยกล่าวตักเตือนห้ามปรามชาวบ้านให้มีกาเตรียมพื้นที่โดยการเก็บไม้ผสมไฟ	2.58	.60	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
6	ท่านจะประสานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษาป่ามาตรวจบริเวณป่าอยู่เสมอ	2.58	.60	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
7	ท่านและคณะสงฆ์จะทำการบวชต้นไม้ไว้เพื่อป้องกันการถูกตัดทำลายเป็นประจำ	2.36	.68	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
8	เมื่อมีชาวบ้านรายใดละเมิด พ.ร.บ.ป่าไม้ท่านจะเรียกมาตักเตือนให้เลิกการกระทำที่ไม่ถูกต้องนั้นตลอด	2.33	.71	นาน ๆ ครั้ง
9	เมื่อพบเห็นร่องรอยการตัดไม้ท่านจะแจ้งผู้นำในท้องถิ่นเพื่อสืบหาผู้ตัดไม้มาว่ากล่าวตักเตือนอยู่เสมอ	2.31	.82	นาน ๆ ครั้ง
10	ท่านและคณะสงฆ์มักจะไปจุดดงค้ำกกลดรอบบริเวณป่าเพื่อให้เกิดการเกรงกลัวในการตัดไม้ทำลายป่า	2.14	.63	นาน ๆ ครั้ง
	รวม	2.54	.60	ปฏิบัติสม่ำเสมอ

10. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ในการสำรวจสอบถามของพระสงฆ์รอบบริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ของกลุ่มตัวอย่างวัดและสำนักสงฆ์ จำนวน 12 แห่ง โดยมีพระสงฆ์จำนวน 36 รูป ซึ่งมีปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้

1.1 ปัญหาและอุปสรรค

ในการอบรมสั่งสอนพระสงฆ์มีโอกาสได้สั่งสอนเฉพาะวันพระที่กลุ่มชาวบ้านมาร่วมทำบุญ และปฏิบัติธรรม ซึ่งเป็นกลุ่มน้อย ซึ่งยังมีชาวบ้านอีกกลุ่มที่มีความยากจน ยังไม่รู้และเข้าใจเท่าที่ควรมักจะมีการลักลอบเผาถ่าน และตัดไม้แปรรูปขาย ซึ่งนับได้ว่าเป็นกลุ่มที่อบรมสั่งสอนยากที่สุด

1.2 ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานของรัฐควรที่จะจัดเผยแพร่ข่าวสาร และให้ความรู้ในชุมชน พร้อมทั้งจัดหาอาชีพเสริมให้ชาวบ้านเพื่อผ่อนคลายความยากจน ชาวบ้านจะได้ไม่ตัดไม้ทำลายป่า

2. ด้านการปลูก และบำรุงรักษาต้นไม้

2.1 ปัญหาและอุปสรรค

ต้นไม้เมื่อปลูกแล้ว เมื่อถึงฤดูแล้งมักจะประสบกับไฟป่าทุกปี ทำให้ต้นไม้เติบโตได้ช้า และจะต้องปลูกใหม่ทุกปี

2.2 ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานของรัฐควรจะจัดหาเครื่องมือดับไฟเป็นต้นว่าถังน้ำ มาแจกจ่ายให้กับวัดและสำนักสงฆ์ เพื่อป้องกันไฟป่าให้ลูกใหม่ต้นไม้ที่ปลูกได้รับความเสียหาย

3. ด้านการป้องกันปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้

3.1 ปัญหาอุปสรรค

ในขอบบริเวณเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล ซึ่งยังมีชาวบ้านที่ฐานะยากจน และขาดจิตสำนึกที่ดีต่อทรัพยากรป่าไม้ มักจะตัดไม้ทำลายป่า เมื่อพระสงฆ์กล่าวตักเตือน บางครั้งก็ถูกโต้ตอบในทางเสื่อมเสียถูกกลั่นแกล้ง ซึ่งพระสงฆ์ไม่สามารถจะกระทำได้มากกว่าขออภัย เพราะพระสงฆ์จำเป็นต้องอาศัยร่วมอยู่กับชุมชน ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

3.2 ข้อเสนอแนะ

ควรที่จะมีการส่งเสริมอาชีพให้กับชาวบ้าน โดยหน่วยงานของรัฐ เป็นต้นว่านำพันธุ์พืชที่ดี แจกจ่ายแก่ชาวบ้านและประกันราคาพืชผลของชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะร่วมสอดส่องดูแลป้องกัน และปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้ได้

11. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมที่ร่วมปฏิบัติธรรมในวัดและสำนักสงฆ์รอบบริเวณเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 192 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 53.12 เพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 46.88 อายุ พบว่า มีอายุเฉลี่ย 49 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.4 อายุต่ำสุด 19 ปี และอายุสูงสุด 74 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา (0-4 ปี) คิดเป็นร้อยละ 57.82 รองลงมา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา (5-6 ปี) คิดเป็นร้อยละ 25 ระดับมัธยมศึกษา (7-11 ปี) คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระดับอุดมศึกษา (13-16 ปี) คิดเป็นร้อยละ 4.68 ระดับการศึกษาเฉลี่ย 5.9 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.1 ระดับการศึกษาต่ำสุด 2 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด 16 ปี

ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ย 6.6 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.3 เวลาต่ำสุด 1 ปี และระยะเวลาสูงสุด 18 ปี

ตารางที่ 12 สถานภาพกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม

ข้อมูลพื้นฐาน	ร้อยละ
เพศ	
ชาย	46.88
หญิง	53.12
รวม	100.0 (192)
อายุ	
น้อยกว่า 40 ปี	21.88
40-60 ปี	58.33
60 ปี ขึ้นไป	19.79
รวม	100.0 (192)
$\bar{X} = 49$ S.D. = 5.4	
Min = 19 Max = 74	
ระดับการศึกษาทางโลก	
ต่ำกว่าประถมศึกษา (0-4 ปี)	57.82
ประถมศึกษา (5-6 ปี)	25.0
มัธยมศึกษา (7-12 ปี)	12.5
อุดมศึกษา (13-16 ปี)	4.68
รวม	100.0 (192)
$\bar{X} = 5.9$ S.D. = 3.1	
Min = 2 Max = 16	
ระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรม	
น้อยกว่า 5 ปี	46.35
5-10 ปี	31.77
10 ปีขึ้นไป	21.88
รวม	100.0 (192)
$\bar{X} = 6.6$ S.D. = 4.3	
Min = 1 Max = 18	

12. ผลการวิเคราะห์รวมในด้านทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม

เมื่อพิจารณาทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมทั้ง 2 ด้านแล้ว เรียงลำดับจากด้านมากไปหาด้านน้อย ตามค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านการให้ความร่วมมือในการบวก และบำรุงรักษาป่าไม้ อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.50$ และด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายป่าไม้ก็มากเช่นเดียวกัน $\bar{X} = 4.43$ (ดังแสดงในตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ทัศนคติของผู้ปฏิบัติธรรมทั้ง 2 ด้าน

ลำดับที่	ทัศนคติของผู้ปฏิบัติธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้...	4.50	.68	มาก
2	ด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายป่าไม้.....	4.43	.80	มาก
	รวม	4.46	.74	มาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

13. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้

เมื่อพิจารณาทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้ในภาพรวมจากข้อคำถาม 10 ข้อ พบว่า ทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากข้อมากไปหาข้อน้อย ตามค่าเฉลี่ย พบว่า การร่วมมือปลูกป่าเป็นการสร้างกุศลอันยิ่งใหญ่สมควรกระทำอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.88$ เมื่อฝันป่าอุดมสมบูรณ์ก็จะนำความชุ่มชื้นฝนตกถูกต้องตามฤดูกาลสมควรร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.78$ ในความคิดของท่านต้องการให้ราษฎรร่วมกันปลูกป่าให้มาก และมีความสมบูรณ์เร็วที่สุด $\bar{X} = 4.64$ และข้อที่คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อไม่มีเวลาว่างร่วมกิจกรรมในการปลูกป่าก็สามารถสละทรัพย์เป็นค่าใช้จ่าย ก็ถือว่าเป็นการร่วมปลูกป่าเช่นเดียวกัน $\bar{X} = 4.05$ (ดังแสดงในตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ทักษะคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษา
ป่าไม้

ลำดับ ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การร่วมมือปลูกป่าเป็นการสร้างกุศลอันยิ่งใหญ่ สมควรกระทำอย่างยิ่ง.....	4.88	.36	มากที่สุด
2	เมื่อฟื้นป่าอุดมสมบูรณ์ก็จะนำความชุ่มชื้นฝนตก ถูกต้องตามฤดูกาลสมควรร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง.....	4.78	.45	มากที่สุด
3	ในความคิดของท่านต้องการให้ราษฎรร่วมกัน ปลูกป่าให้มาก และมีความสมบูรณ์เร็วที่สุด.....	4.64	.62	มากที่สุด
4	เมื่อพบเห็นผืนป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ทำให้ จิตใจเบิกบานมีความสุข.....	4.55	.72	มากที่สุด
5	ประโยชน์ที่ได้รับจากการปลูกป่ามีไหมมีเฉพาะ ประโยชน์ทางตรง คือ ให้ผลิตผลไม้ และของป่า เท่านั้นประโยชน์ทางอื่นจากป่ายังมีคุณค่าที่สูงกว่า...	4.53	.69	มากที่สุด
6	การใช้เวลาว่างเข้าร่วมกิจกรรมในการปลูกป่าเป็น กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติที่สุด.....	4.53	.64	มากที่สุด
7	เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในการปลูกป่า การบำรุงรักษามี ความจำเป็นอย่างยิ่ง.....	4.47	.72	มากที่สุด
8	เพื่อให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์จะพยายามทุกวิถีทางที่ จะให้เกิดความอุดมสมบูรณ์.....	4.45	.68	มาก
9	ป่าไม้เมื่อปลูกแล้วหากขาดการบำรุงรักษาก็แทบ จะไม่ได้ประโยชน์.....	4.18	1.08	มาก
10	เมื่อไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมในการปลูกป่าก็สามารถ สละทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายก็ถือว่าเป็นการร่วมปลูกป่า เช่นเดียวกัน.....	4.05	.87	มาก
	รวม	4.50	.68	มาก

14. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการป้องกัน และปราบปรามผู้ทำลายป่าไม้

เมื่อพิจารณาทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการป้องกัน และปราบปรามผู้ทำลายป่าไม้ ในภาพรวมจากข้อคำถาม 10 ข้อ พบว่า ทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายป่าไม้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย พบว่า หากทุกคนร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายป่าแล้วป่าก็จะมี ความอุดมสมบูรณ์สืบไป $\bar{X} = 4.74$ โรงเรียนควรสอนนักเรียนให้รู้จักรักษาป่าไม้เพื่อให้เกิด ความยั่งยืนสืบไป $\bar{X} = 4.64$ การป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายป่า รัฐต้องมีมาตรการที่ เด็ดขาด $\bar{X} = 4.60$ และข้อคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดทำลายป่าถือว่าเป็นบุคคลที่ไม่ควรคบหา สماعคมด้วย $\bar{X} = 4.07$ การสร้างบ้านที่อยู่อาศัยควรใช้วัสดุอื่นทดแทนการใช้ไม้ $\bar{X} = 4.07$ (ดังแสดงในตารางที่ 15)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ตารางที่ 15ทัศนคติของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการป้องกัน และปราบปรามผู้ทำลายป่าไม้

ลำดับ ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	หากทุกคนร่วมมือกันในการป้องกันและปราบปราม ผู้ทำลายป่าแล้ว ป่าก็จะมีความอุดมสมบูรณ์สืบไป..	4.74	.59	มากที่สุด
2	โรงเรียนควรสอนนักเรียนให้รู้จักรักษาป่าไม้ เพื่อให้ เกิดความยั่งยืนสืบไป.....	4.64	.61	มากที่สุด
3	การป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายป่า รัฐต้องมี มาตรการที่เด็ดขาด.....	4.60	.77	มากที่สุด
4	ป่าไม้หากไม่คิดช่วยกันปกป้องรักษาไว้ก็มีวันหมดสิ้น..	4.57	.87	มากที่สุด
5	การจับกุมผู้ทำลายป่าไม้ รัฐควรปฏิบัติอย่างเสมอภาค ไม่ควรเลือกปฏิบัติ.....	4.53	.77	มากที่สุด
6	ราษฎรควรสอดส่องดูแลรักษาป่า ช่วยกันไม่ให้มี การตัดไม้ทำลายป่า.....	4.53	.73	มากที่สุด
7	เจ้าหน้าที่รัฐควรออกตรวจลาดตระเวนป่าอยู่เสมอ เพื่อปราบปรามผู้ทำลายป่า.....	4.47	.84	มากที่สุด
8	เมื่อมีการจับผู้ละเมิดตัดไม้ทำลายป่าควรลงโทษให้ หนักเพื่อให้เกิดการเข็ดหลาบ.....	4.26	.88	มาก
9	หากทราบว่าผู้ใดตัดไม้ทำลายป่าถือว่าเป็นบุคคลที่ ไม่ควรคบหาสมาคมด้วย.....	4.07	.91	มาก
10	การสร้างบ้านที่อยู่อาศัยควรใช้วัสดุอื่นทดแทน การใช้ไม้.....	3.85	1.03	มาก
	รวม	4.43	.80	มาก

15. ผลการวิเคราะห์สหภาพของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมโดยรวมทั้ง 2 ด้าน

เมื่อพิจารณาสหภาพของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมทั้ง 2 ด้านแล้ว เรียงลำดับจากปฏิบัติ
สม่ำเสมอไปหาไม่เคยปฏิบัติ ตามค่าเฉลี่ย พบว่า สหภาพด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกป่า
และบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้ มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ $\bar{X} = 2.48$ และสหภาพด้านการป้องกัน

และปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง $\bar{X} = 2.32$ (ดังแสดงในตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 บทบาทของผู้ปฏิบัติธรรมโดยรวมทั้ง 2 ด้าน

ลำดับที่	บทบาทของผู้ปฏิบัติธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	บทบาทด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้.....	2.48	.58	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
2	บทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้.....	2.32	.67	นาน ๆ ครั้ง
	รวม	2.40	.62	ปฏิบัติสม่ำเสมอ

16. ผลการวิเคราะห์บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้

เมื่อพิจารณารoles บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้ ในภาพรวมจากข้อคำถาม 10 ข้อ พบว่า บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกป่า และบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย พบว่า ในวันปลูกต้นไม้แห่งชาติ และวันสำคัญต่าง ๆ ท่านเข้าร่วมปลูกต้นไม้กับวัดหรือสถานที่วัดได้กำหนดขึ้น $\bar{X} = 2.65$ เมื่อท่านดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ท่านจะคอยติดตามประเมินผลความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง $\bar{X} = 2.57$ ท่านจะเฝ้ารักษามีให้เกิดไฟป่ามาทำลายต้นไม้ที่ปลูกไว้ $\bar{X} = 2.57$ เมื่อท่านพบและข้อที่คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อมีโอกาสอันเหมาะสมท่านมักจะนำไปใส่ต้นไม้ที่ปลูก $\bar{X} = 2.38$ (ดังแสดงในตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกป่า และบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้

ลำดับที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ในวันปลูกต้นไม้แห่งชาติ และวันสำคัญต่าง ๆ ท่านเข้าร่วมปลูกต้นไม้กับวัด หรือสถานที่วัดได้กำหนดขึ้น....	2.65	.47	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
2	เมื่อท่านดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ท่านจะคอยติดตามประเมินผลความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง.....	2.57	.64	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
3	ท่านจะเฝ้ารักษามิให้เกิดไฟป่ามาทำลายต้นไม้ที่ปลูกไว้..	2.57	.63	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
4	เมื่อท่านพบเห็นไฟป่าเกิดขึ้นท่านดำเนินการแจ้งส่วนเกี่ยวข้องหรือดับไฟนั้นทันที.....	2.53	.60	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
5	เมื่อมีกิจกรรมปลูกต้นไม้ท่านมักจะชวนญาติพี่น้องมาร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้.....	2.51	.57	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
6	ท่านจะร่วมกับวัดเพาะพันธุ์ไม้เพื่อเตรียมปลูกในฤดูฝน..	2.44	.56	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
7	เมื่อท่านว่างจากกิจกรรมแล้วท่านมักจะไปตรวจติดตามบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้.....	2.42	.60	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
8	เมื่อท่านพบต้นไม้ที่ปลูกไว้ตายหรือเสียหายท่านจะนำต้นใหม่มาปลูกแทนทันที.....	2.40	.57	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
9	เมื่อถึงหน้าแล้งท่านจะหาโอกาสไปรดน้ำต้นไม้ที่ปลูกไว้เป็นประจำ.....	2.38	.63	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
10	เมื่อมีโอกาสอันเหมาะสมท่านมักจะนำปุ๋ยไปใส่ต้นไม้ที่ปลูก.....	2.38	.55	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
	รวม	2.48	.58	ปฏิบัติสม่ำเสมอ

17. ผลการวิเคราะห์บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการป้องกัน และปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้

เมื่อพิจารณาทบทวนบทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้ในภาพรวมจากข้อคำถาม 10 ข้อ พบว่า บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง

เป็นพิจารณาเป็นรายข้อจากข้อคำถาม 10 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย พบว่า เมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ของรัฐให้นำตรวจป่า เพื่อป้องกันปราบปรามผู้ตัดไม้ทำลายป่า ท่านยินดีปฏิบัติ $\bar{X} = 2.62$ ท่านมักจะอบรมสั่งสอนญาติพี่น้องให้ละเว้นการตัดไม้ทำลายป่า $\bar{X} = 2.55$ โดยปกติเมื่อพบเห็นราษฎรบุกรุกทำลายป่า ท่านจะเข้าไปห้ามปรามตักเตือน $\bar{X} = 2.34$ และข้อที่คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อทราบว่าใครเป็นผู้ตัดไม้ทำลายป่าแล้ว ท่านจะไม่คบหาสมาคมด้วย $\bar{X} = 2.09$ (ดังแสดงในตารางที่ 18)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ตารางที่ 18 บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้

ลำดับที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	เมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ของรัฐให้นำ ตรวจป่าเพื่อป้องกันปราบปรามผู้ตัดไม้ทำลายป่า ท่านยินดีปฏิบัติ.....	2.62	.60	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
2	ท่านมักจะอบรมสั่งสอนญาติพี่น้องให้ละเว้น การตัดไม้ทำลายป่า.....	2.55	.54	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
3	โดยปกติเมื่อพบเห็นราษฎรบุกรุกทำลายป่า ท่านจะเข้าไปห้ามปรามตักเตือน.....	2.34	.68	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
4	ท่านมักจะชี้แนะแก่ญาติพี่น้องในการสร้างบ้านที่ อยู่อาศัยให้ใช้วัสดุอื่นแทนการใช้ไม้.....	2.34	.64	ปฏิบัติสม่ำเสมอ
5	เมื่อพบร่องรอยการตัดไม้ ท่านมักจะแจ้งผู้นำใน ท้องถิ่นทราบเพื่อสืบหาผู้กระทำผิดมาลงโทษ ต่อไป.....	2.33	.68	นาน ๆ ครั้ง
6	ท่านมักจะร่วมกับพระสงฆ์ตรวจพื้นที่ป่าไม้ เพื่อ ป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า.....	2.31	.64	นาน ๆ ครั้ง
7	ท่านมักจะนำป้ายเขตอภัยทานไปติดไว้ในบริเวณ ป่าเพื่อให้มีการละเว้นตัดไม้ทำลายป่า.....	2.28	.68	นาน ๆ ครั้ง
8	ท่านกับพระสงฆ์จะร่วมกันบวชต้นไม้ไว้เพื่อ ป้องกันการถูกตัด.....	2.22	.74	นาน ๆ ครั้ง
9	เมื่อพบเห็นการตัดไม้ท่านจะแจ้งเจ้าหน้าที่ของ รัฐจับกุมผู้ละเมิด.....	2.16	.68	นาน ๆ ครั้ง
10	เมื่อทราบว่าใครเป็นผู้ตัดไม้ทำลายป่าแล้ว ท่านจะไม่คบหาสมาคมด้วย.....	2.09	.84	นาน ๆ ครั้ง
	รวม	2.32	.67	นาน ๆ ครั้ง

18. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ในการสำรวจสอบถามของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมร่วมกับวัดและสำนักสงฆ์รอบบริเวณเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 แห่ง โดยกลุ่มตัวอย่างจากผู้ปฏิบัติธรรมกับวัดและสำนักสงฆ์แห่งละ 16 คน รวมทั้งหมด 192 คน ซึ่งมีปัญหาและข้อเสนอแนะโดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าไม้

1.1 ปัญหาและอุปสรรค

ในการปลูกป่านั้นกระทำได้เฉพาะเข้าฤดูฝน ซึ่งมีเวลาปลูกเฉพาะในวันพระ หรือวันที่ไปปฏิบัติธรรมที่วัดหรือสำนักสงฆ์เท่านั้น เพราะความยากจนต้องทำไร่ทำนา ประกอบอาชีพอื่นเป็นหลัก

1.2 ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานของรัฐควรสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ โดยจัดส่งให้ตามวัดหรือสำนักสงฆ์ในช่วงฤดูฝน เพื่อกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมจะดำเนินการปลูกต้นไม้

2. ด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ทำลายป่าไม้

2.1 ปัญหาและอุปสรรค

ในการป้องกันและปราบปรามนั้นเป็นหน้าที่รับผิดชอบของรัฐ ซึ่งสมควรที่จะต้องเข้มงวดในการปราบปราม กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมไม่มีอำนาจและสิทธิที่จะไปว่ากล่าวผู้ตัดไม้ทำลายป่าได้ เพราะจะเป็นภัยต่อตนเอง ซึ่งกระทำได้เพียงให้เกิดเกรงกลัวต่อบาปเท่านั้นเอง โดยนำผ้าจีวรพระไปห่มต้นไม้ไว้ป้องกันการตัดไม้ และจัดทำเส้นทางไว้ลาดตระเวนไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่าเท่านั้น

2.2 ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานของรัฐควรมีบทลงโทษที่เด็ดขาด และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการอย่างจริงจังไม่ควรเลือกปฏิบัติ เมื่อกระทำอย่างเด็ดขาดแล้วปัญหาดังกล่าวก็จะหมดไป ป่าไม้ก็จะยั่งยืนชั่วลูกชั่วหลานตลอดไป